

τόνος

τόνος, ο, ουσ. [<αρχ. τόνος], ο τόνος. **1.** ο βαθμός έντασης της φωνής: «είναι τέτοια η φωνή του, που έχεις την εντύπωση πως μιλάει πάντα σε υψηλό τόνο || ήταν στη γωνιά του μαγαζιού και μιλούσαν σε χαμηλό τόνο». **2.** ο βαθμός έντασης ενός χρώματος, η απόχρωση: «στον πίνακα κυριαρχεί ένας τόνος του κόκκινου». (Ακολουθούν 18 φρ.)·

- ανεβάζω τον τόνο ή ανεβάζω τους τόνους, (ιδίως για συζήτηση) αυξάνω την ένταση του τόνου ή του ύφους της ομιλίας μου, μιλώ έντονα, απαιτητικά: «μετά την άρνηση που δέχτηκε απ' το προεδρείο για φανερή ψηφοφορία, ανέβασε τους τόνους της συζήτησης»·

- ανεβάζω τον τόνο της φωνής μου, βλ. λ. [φωνή](#)·

- ανεβαίνουν οι τόνοι, (ιδίως για συζήτηση) αυξάνεται η ένταση: «μετά τις πρώτες αντεγκλήσεις άρχισαν ν' ανεβαίνουν οι τόνοι της συζήτησης»·

- άνθρωπος χαμηλών τόνων, βλ. λ. άνθρωπος·

- δέκα με τόνο, βλ. λ. [δέκα](#)·

- δίνω τόνο, δίνω έμφαση: «κάθε φορά που μιλάει γι' αυτόν τον άνθρωπο, δίνει τόνο στα λόγια του»·

- δίνω τον τόνο, δίνω το ρυθμό για την εκτέλεση ενός μουσικού κομματιού, ενός τραγουδιού ή ενέργειας: «στην ορχήστρα τον τόνο έδινε ο μαέστρος || απ' τη στιγμή που δεν υπάρχει άνθρωπος να μας δίνει τον τόνο, θα καθόμαστε έτσι με σταυρωμένα τα χέρια!». Συνών. *δίνω το σκοπό*·

- επαναλαμβάνω σ' όλους τους τόνους, επαναλαμβάνω με έμφαση και με όλους τους δυνατούς εκφραστικούς τρόπους, για να επισημάνω ή για να κάνω απόλυτα κατανοητό κάτι σε κάποιον ή κάποιους: «ο πρωθυπουργός επανέλαβε σ' όλους τόνους στη Βουλή πως η κυβέρνηση δε θα παρεκκλίνει από την οικονομική της πολιτική»·

- κατεβάζω τον τόνο ή κατεβάζω τους τόνους, (ιδίως για συζήτηση) μετριάζω την ένταση του τόνου ή του ύφους της ομιλίας μου, γίνομαι διαλλακτικός: «μόλις ο πρόεδρος της Βουλής τον ανακάλεσε στην τάξη, ο βουλευτής κατέβασε τους τόνους της ομιλίας του»·

- κατεβάζω τον τόνο της φωνής μου, βλ. λ. [φωνή](#)·

- λέω σ' όλους τους τόνους, βλ. φρ. επαναλαμβάνω σ' όλους τους τόνους·

- με τόνους, (για πρόσωπα ή πράγματα) που είναι εντυπωσιακός: «η γκόμενά του είναι με τόνους || αγόρασε ένα αυτοκίνητο με τόνους»·

- σηκώνω τον τόνο της φωνής μου, βλ. λ. [φωνή](#)·

- υψώνω τον τόνο της φωνής μου, βλ. λ. [φωνή](#)·

- χαμηλοί τόνοι, (ιδίως για συζήτηση) χωρίς ένταση, σε ήπιο κλίμα: «κατά τη συνεδρίαση υπήρξαν διαφορετικές απόψεις, αλλά γενικά η συζήτηση διεξήχθη σε χαμηλούς τόνους»·

- χαμηλώνω τον τόνο ή χαμηλώνω τους τόνους, (ιδίως για συζήτηση) βλ. φρ. κατεβάζω τον τόνο·

- χαμηλώνω τον τόνο της φωνής μου, βλ. λ. [φωνή](#)·

- χάνω τον τόνο, χάνω το ρυθμό κατά την ερμηνεία ενός μουσικού κομματιού ή τραγουδιού, ή χάνω το ρυθμό της εκτέλεσης μιας ενέργειας: «πρέπει να κάνεις πολλές πρόβες ακόμη το τραγούδι, γιατί κάθε τόσο χάνεις τον τόνο

|| κατέστρεψε όλη μας την προσπάθεια, γιατί κάθε τόσο έχανε τον τόνο».

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας